

ASSOCIAZIONE “GLI STELLINIANI”

CONCORSO DI TRADUZIONE DAL GRECO IN FRIULANO

VII EDIZIONE - 2009

Sezione biennio

PLUTARCO

Fondazione di Alessandria

Λέγουσιν ὅτι τῆς Αἰγύπτου κρατήσας ἐβούλετο πόλιν μεγάλην καὶ πολυάνθρωπον Ἑλληνίδα συνοκίσας ἐπόνυμον ἑαυτοῦ καταλιπεῖν, καὶ τινα τόπον γνώμη τῶν ἀρχιτεκτόνων ὅσον οὐδέπω διεμετρεῖτο καὶ περιέβαλλεν. Ὡς οὖν εἶδε τόπον εὐφυΐα διαφέροντα, εἰπὼν ὡς Ὅμηρος ἦν ἄρα τά τε ἄλλα θαυμαστός, καὶ σοφώτατος ἀρχιτέκτων, ἐκέλευσε διαγράψαι τὸ σχῆμα τῆς πόλεως τῷ τόπῳ/ συναρμόττοντας. Καὶ γῆ με;η οὐ παρῆν λευκή, τῶν δ' ἀλφίτων λαμβάνοντες ἐν πεδίῳ/ μελαγγεῖῳ/ κυκλοτερῇ κόλπον ἦγον, οὐ τὴν ἐντός περιφέρειαν εὐθεΐαν βάσεις ὥσπερ ἀπὸ κρασπέδων εἰς σχῆμα χλαμύδος ὑπελάμβανον ἐξ ἴσου συνάγουσαι τὸ μέγεθος. Ἡσθέντος δε; τῆ διαθέσει τοῦ βασιλέως αἰφνίδιον ὄρνιθες ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς λίμνης πλήθει τ' ἄπειροι καὶ κατὰ γένος παντοδαποὶ καὶ μέγεθος ἐπὶ τὸν τόπον καταίροντες, νέφεσιν ἐοικότες, οὐδε; μικρὸν ὑπέλιπον τῶν ἀλφίτων, ὥστε καὶ τὸν Ἀλέξανδρον διαταραχθῆναι πρὸς τὸν οἰωνόν. Οὐ μὴν ἀλλὰ τῶν μάντεων θαρρεῖν παραινούντων, ἔργου κελεύσας ἔχεσθαι τοὺς ἐπιμελητάς, αὐτὸς ὥρμησεν εἰς Ἄμμωνος.

CONCORSO DI TRADUZIONE DAL GRECO IN FRIULANO

VII EDIZIONE - 2009

Sezione triennio

MARCO AURELIO *Esortazione a non poltrire*

Ὅρθρου, ὅταν δυσόκνωσ ἐξεγείρη, πρόχειρον ἔστω ὅτι ἐπὶ ἀνθρώπου ἔργον ἐγείρομαι· ἔτι οὖν δυσκολαίνω, εἰ πορεύομαι ἐπὶ τὸ ποιεῖν ὧν ἕνεκεν γέγονα καὶ ὧν χάριν προῆγμαι εἰς τὸ κόσμον; Ἡ ἐπὶ τοῦτο κατεσκευάσμαι, ἵνα κατακείμενος ἐν στρωματίοις ἐμαυτὸν θάλω; Ἄλλὰ τοῦτο ἥδιον. Πρὸς τὸ ἡδεσθαι οὖν γέγονας, ὅλως δε; πρὸς πεῖσιν, οὐ πρὸς ἐνέργειαν; Οὐ βλέπεις τὰ φυτάρια, τὰ στρουθάρια, τοὺς μύρμηκας, τοὺς ἀράχνας, τὰς μελίσσας τὸ ἴδιον ποιούσας, τὸ καθ'αὐτὰς συγκοσμούσας κόσμον; Ἐπειτα σὺ οὐ θέλεις τὰ ἀνθρωπικὰ ποιεῖν· οὐ τρέχεις ἐπὶ τὸ κατὰ τὴν σὴν φύσιν· ἄλλὰ δεῖ καὶ ἀναπαύεσθαι. Δεῖ· φημὶ κἀγὼ· ἔδωκε μέντοι καὶ τούτου μέτρα ἢ φύσις, ἔδωκε μένοι καὶ τοῦ ἐσθίειν καὶ πίνειν, καὶ ὅμως σὺ ὑπερ τὰ μέτρα, ὑπερ τὰ ἀρκοῦντα προχωρεῖς, ἐν δε; ταῖς πράξεσιν οὐκ ἔτι, ἀλλ' ἐντὸς τοῦ δυνατοῦ. Οὐ γὰρ φιλεῖς ἑαυτόν, ἐπεὶ τοι καὶ τὴν φύσιν ἄν σου καὶ τὸ βούλημα ταύτης ἐφίλεις. Ἄλλοι δε; τὰς τέχνας ἑαυτῶν φιλοῦντες συγκατατήκονται τοῖς κατ'αὐτὰς ἔργοις ἄλουτοι καὶ ἄσιτοι· σὺ τὴν φύσιν τὴν σαυτοῦ ἔλασσον τιμᾶς ἢ ὁ τορευτὴς τὴν τορευτικὴν ἢ ὁ ὀρχηστὴς τὴν ὀρχηστικὴν ἢ ὁ φιλάργυρος τὸ ἀργύριον ἢ ὁ κενόδοξος τὸ δοξάριον.

CONCORSO DI TRADUZIONE DAL LATINO IN FRIULANO

VII EDIZIONE - 2009

Sezione biennio

Curzio Rufo

Alessandro sposa Rossane

Alexander pervenit in regionem cui Oxyartes, satrapes nobilis, praeerat, qui se regis potestati fideique permisit et, imperio recepto, barbara opulentia convivium instruxit. Id cum multa comitate celebraretur, introduci XXX nobiles virgines iussit. Inter quas erat filia ipsius, Roxane nomine, eximia corporis specie et decore habitus in barbaris raro. Quae, quamquam inter electas processerat, omnium tamen oculos convertit in se, maxime regis. Itaque ille in amorem virgunculae, si regiae stirpi compararetur, ignobilis, ita effusus est ut diceret ad stabiliendum regnum pertinere Persas et Macedones conubio iungi; hoc uno modo et pudorem victis, et superbiam victoribus detrahi posse: Achillem quoque, a quo genus ipse deduceret, cum captiva coisse. Statim iussit afferri patrio more panem; (hoc erat apud Macedonas sanctissimum coeuntium pignus), quem divisum gladio uterque libavit. Hoc modo rex Asiae et Europae duxit uxorem, e captiva geniturus qui victoribus imperaret. Pudebat amicos super vinum et epulas socerum ex deditis esse electum: sed, post Cliti caedem libertate sublata, vultu assentiebantur.

CONCORSO DI TRADUZIONE DAL LATINO IN FRIULANO

VII EDIZIONE – 2009

Sezione triennio

SENECA

Contro chi spreca il proprio tempo

Detrimentum iam dies sensit; resiliuit aliquantum, ita tamen ut liberale adhuc spatium sit si quis cum ipso, ut ita dicam, die surgat. Officiosior meliorque si quis illum expectat et lucem primam excipit: turpis qui alto sole semisomnus iacet, cuius vigilia medio die incipit; et adhuc multis hoc antelucanum est. Sunt qui officia lucis noctsique perverterint nec ante diducant oculos hesterna graves crapula quam adpetere nox coepit. Qualis illorum condicio dicitur quos natura, ut ait Vergilius, pedibus nostris subditos e contrario posuit,

nosque ubi primus equis Oriens adflavit anhelis,
illis sera rubens accendit lumina Vesper,

talis horum contraria omnibus non regio sed vita est. Sunt quidam in eadem urbe antepodes qui, ut M. Cato ait, nec orientem unquam solem viderunt nec occidentem. Hos tu existimas scire quemadmodum vivendum sit, qui nesciunt quando? Et hi mortem timent, in quam se vivi condiderunt? Tam infausti ominis quam nocturnae aves sunt. Licet in vino unguentoque tenebras suas exigant, licet epulis et quidem in multa fericula discoctis totum perversae vigiliae tempus educant, non convivantur sed iusta sibi faciunt. Mortuis certe interdium parentatur. At mehercules nullus agenti dies longus est. Extendamus vitam: huius et officium et argumentum actus est. Circumscribatur nox et aliquid ex illa in diem transferatur. Aves quae conviviis comparantur, ut inmotae facile pinguescant, in obscuro continentur; ita sine ulla exercitatione iacentibus tumor pigrum corpus invadit et iners sagina subcrescit. At istorum corpora qui se tenebris dicaverunt foeda visuntur, quippe suspectior illis quam morbo pallentibus color est. Hoc tamen minimum in illis malorum dixerim: quanto plus tenebrarum in animo est!